

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 28 mars 2008

Mål nr

B 406-06

KLAGANDE

Riksåklagaren

MOTPARTER

1. EB

Ombud och offentlig försvarare: Advokat HC

2. JE

Ombud och offentlig försvarare: Advokat PB

3. JO

Ombud och offentlig försvarare: Advokat L-GE

4. FW

Ombud och offentlig försvarare: Advokat LS

5. UW

Ombud och offentlig försvarare: Advokat HÖ

SAKEN

Grovt jaktbrott m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 21 december 2005 i mål B 4482-04

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att det som i gärningsbeskrivningen läggs de tilltalade till last innefattar ett straffbart handlande på så sätt att det omfattas av straffbestämmelserna i 43, 44 och 46 §§ jaktlagen (1987:259).

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet i övrigt, undanröjer hovrättens dom, utom såvitt avser frågorna om skadestånd och ersättning till försvararna, och visar målet åter till hovrätten för den fortsatta handläggning som föranleds av Högsta domstolens förklaring.

För försvaret av EB i Högsta domstolen tillerkänns HC ersättning av allmänna medel med tjugotvå tusentrehundra femtiotvå (22 352) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 4 470 kr.

För försvaret av JE i Högsta domstolen tillerkänns PB ersättning av allmänna medel med tjugotusenethundraen (20 101) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 4 020 kr.

För försvaret av JO i Högsta domstolen tillerkänns L-GE ersättning av allmänna medel med fyrtiofyrausentrehundrasexton (44 316) kr, varav 35 953 kr avser arbete, 7 088 kr tidspillan och 1 275 kr utlägg. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 7 911 kr.

För försvaret av FW i Högsta domstolen tillerkänns LS ersättning av allmänna medel med tolvtusentrehundraåttiofyra (12 384) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 2 476 kr.

För försvaret av UW i Högsta domstolen tillerkänns HÖ ersättning av allmänna medel med tjugoentusentrehundraåttioåtta (21 388) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 4 278 kr.

Det ankommer på hovrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om återbetalningsskyldighet gentemot staten.

BAKGRUND

Naturvårdsverket meddelade den 2 juli 2001 beslut om skyddsjakt på björn inom bl.a. Dalarnas län. I beslutet föreskrevs att det var förbjudet att jaga björn vid åtel. Den 21 augusti 2001 sköts en 30 år gammal björn, kallad "Untorparn", i Orsa kommun i Dalarna.

Under påstående att Untorparn skjutits i strid mot det ovannämnda förbudet mot jakt vid åtel väckte åklagaren åtal mot FW, JO, och EB för grovt jaktbrott enligt 43 § 2 och 44 § jaktlagen samt mot UW och JE för grovt jakthäleri enligt 46 § samma lag. De tilltalade förnekade gärningarna och invände att björnen inte hade fällts vid den aktuella åteln utan på ett annat ställe.

Tingsrätten fällde de tilltalade till ansvar i enlighet med åtalet och bestämde påföljden för samtliga till tre månaders fängelse. Hovrätten har emellertid funnit att det inte med erforderlig tydlighet kan utläsas av lagtexten att överträdelse av ett sådant villkor som är aktuellt i målet (dvs. förbudet mot jakt vid åtel) faller inom ramen för straffbestämmelserna i 43 och 44 §§ jaktlagen. Med tillämpning av den straffrättsliga legalitetsprincipen har hovrätten därför ogillat åtalet mot samtliga tilltalade. Frågan huruvida björnen fällts vid åteln har inte prövats i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat bifall till åtalet.

EB, JE, JO, FW och UW har bestritt ändring.

Riksåklagaren har i Högsta domstolen justerat det första stycket i gärningsbeskrivningen så att den nu har följande lydelse.

”FW har den 21 augusti 2001 i Emådalen i Orsa kommun skjutit en björn, kallad Untorparn, vid åtel. Björn får endast jagas om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Naturvårdsverket hade den 2 juli 2001 beslutat om skyddsjakt på björn. Beslutet omfattade dock inte jakt vid åtel. Jaktbrottet är med hänsyn till att det avsåg ett hotat, sällsynt och annars särskilt skyddsvärt vilt att anse som

grovt. O och B är i egenskap av jaktledare respektive jaktvärd tillsammans med FW ansvariga för att jakten anordnats på ett sådant sätt att den skett med användande av åtel.

Sedan björnen skjutits har UW och E samma dag, med vetskap om att björnen har dödats genom jaktbrott, tagit obehörig befattning med viltet genom att hjälpa till med att dra och forsla undan det från skottplatsen. Brottet är med hänsyn till att det avsåg ett hotat, sällsynt och annars särskilt skyddsvärt vilt att anse som grovt jakthäleri.”

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd angående frågan om det som i gärningsbeskrivningen läggs de tilltalade till last innefattar ett straffbart handlande. Frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

DOMSKÄL

Den fråga som aktualiseras genom det meddelade prövningstillståndet är om straffrättens legalitetsprincip medför att den åtalade gärningen faller utanför jaktlagens straffbestämmelser.

Legalitetsprincipen innebär att det krävs ett stadgande i lag eller annan författning för att en handling skall kunna utgöra brott och leda till en straffrättslig påföljd. Principen anses innefatta bl.a. ett obestämdhetsförbud, dvs. ett krav på viss precision hos straffbud, samt ett förbud mot analogisk tillämpning av straffbud. Med det senare menas att ett förfarande anses straffbart trots att det inte med vedertagna tolkningsmetoder kan inordnas under ett straffbuds ordalydelse (se t.ex. NJA 1994 s. 480).

Enligt 3 § jaktlagen (1987:259) är viltet fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med

stöd av lagen. I 43 § 2 stadgas att den som bryter mot 3 § döms för jaktbrott till böter eller fängelse i högst ett år. Är brottet att anse som grovt döms enligt 44 § första stycket till fängelse lägst sex månader och högst fyra år. Bestämmelserna om jakthäleri i 46 § hänvisar tillbaka till reglerna om jaktbrott.

Enligt 7 § jaktlagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om jakt för att förebygga eller minska risker för trafikolyckor eller allvarliga skador av vilt (skydds jakt). Ett beslut om tillstånd till skydds jakt innebär ett undantag från jaktförbudet i 3 §.

Naturvårdsverkets i målet aktuella beslut om skydds jakt på björn har utfärdats med stöd av 7 § jaktlagen samt 23 a och 24 §§ jaktförordningen (1987:905). Enligt 9 b § första stycket 2 jaktförordningen skall i sådant beslut anges vilka jaktmedel och jaktmetoder som får användas. I detta fall har Naturvårdsverket föreskrivit bl.a. att det är förbjudet att jaga björn vid åtel, dvs. ett i tillståndet till skydds jakt inskränkande villkor rörande jaktmetod. Frågan blir om en överträdelse av ett sådant villkor utgör ett brott mot 3 § jaktlagen.

Av ordalydelsen i 3 § jaktlagen följer att det är tillåtet att jaga viltet endast om och i den omfattning undantag har medgivits från det generella jaktförbudet. I förarbetena till jaktlagstiftningen finns det visserligen inte några uttryckliga uttalanden om att överträdelser av inskränkande villkor rörande jaktmetod i ett beslut om skydds jakt skulle vara straffbara som överträdelser av 3 §. För det fall att ett beslut om tillstånd till skydds jakt förenas med ett särskilt angivet villkor för jakten, innebär emellertid lagens ordalag att, om det föreskrivna villkoret inte följs, det generella jaktförbudet kvarstår. En tolkning av lagens ordalydelse innebär således att den ifrågavarande över-

trädelser av förbudet mot jakt vid åtel faller under jaktförbudet i 3 § och därmed under straffbestämmelsen i 43 § 2.

En sådan tolkning av 3 § jaktlagen får också anses ligga i linje med lagstiftarens syfte. Av förarbetena till reglerna om skyddsjakt framgår att Naturvårdsverket generellt har getts stort utrymme att utforma villkor och föreskrifter för jakten efter vad som är påkallat i varje särskilt fall. Det kan knappast ha varit lagstiftarens mening att överträdelser av villkor eller föreskrifter, vilka har tillkommit som en förutsättning för jakträtten, i vissa fall skulle vara helt utan straffsanktion.

För tolkningen att överträdelser av inskränkande villkor i beslut om skyddsjakt generellt innebär en överträdelse av 3 § jaktlagen talar vidare att det knappast är möjligt eller ens eftersträvansvärt att i lagstiftningen föregripa alla olika former av villkor och föreskrifter som kan komma i fråga. Allmänhetens anspråk på tydligt angivna gränser för straffbarheten kan säkerställas genom att villkoren för skyddsjakt anges klart och tydligt i Naturvårdsverkets beslut. Även om systematiken i själva jaktlagen inte präglas av den tydlighet som skulle ha varit önskvärd har det nu aktuella förbudet mot jakt vid åtel i sig varit både tydligt till sin innebörd och lätt att rätta sig efter.

En tolkning av 3 § jaktlagen som medför att det där stadgade jaktförbudet – trots ett beslut om undantag från förbudet på grund av skyddsjakt – ändå slår till vid överträdelse av ett i beslutet meddelat villkor rörande jaktmetod, kan tyckas strida mot jaktlagstiftningens systematik, bl.a. därför att jaktmedel och jaktmetoder inte regleras i 3 § utan i andra straffsanktionerade bestämmelser i jaktlagstiftningen och att det i vissa fall skulle leda till dubbelkriminalisering, om överträdelser av dessa bestämmelser skulle falla in även un-

der jaktförbudet i 3 §. Som nyss sagts kan det visserligen riktas invändningar mot jaktlagens systematik. Överlappande straffbestämmelser är emellertid inte något speciellt för jaktlagstiftningen utan förekommer även på andra håll i lagstiftningen. Det förhållandet att straffbestämmelsen i 43 § 2 jaktlagen – förutom hänvisningen till 3 § – även hänvisar till bestämmelser i lagen som direkt rör jaktmedel och jaktmetoder men som skulle kunna omfattas av 3 §, kan i och för sig framstå som missvisande. Dessa särskilt angivna bestämmelser gäller emellertid generellt vid jakt och är inte direkt kopplade till enskilda beslut om rätt till jakt eller utformade som inskränkande villkor för ett enskilt tillstånd.

Mot att i detta fall tolka 3 § jaktlagen enligt dess ordalydelse skulle också kunna åberopas att det skulle te sig mindre adekvat om ett brott mot ett villkor rörande jaktmetoder skulle hänföras till grovt jaktbrott enligt 44 § andra stycket 1 jaktlagen redan därför att det avser särskilt skyddsvärt vilt (jfr NJA 2006 s. 610). Nämnade bestämmelse anger emellertid inte att jaktbrott avseende särskilt skyddsvärt vilt alltid skall betraktas som grovt utan endast att detta skall beaktas. Vid tillämpningen av straffbestämmelserna om jaktbrott är som i andra sammanhang avgörande vilket skyddsintresse lagstiftaren har lagt till grund för den bestämmelse som överträts. I förevarande fall är det fråga om överträdelse av en föreskrift avseende förbjuden jaktmetod, vilken enligt vad som framgår av Naturvårdsverkets beslut har utfärdats för att motverka att björnar tillägnar sig ett oskyggt beteende och blir s.k. problembjörnar. Det står klart att en sådan föreskrift har ett helt annat och betydligt lägre skyddsintresse än det grundläggande jaktförbudet i 3 §. Detta kan emellertid beaktas vid bedömningen av till vilken grad brottet hör och vid bedömningen av straffvärdet.

Mot bakgrund av det anförda finner Högsta domstolen att den dispenserade frågan skall besvaras så att det som i gärningsbeskrivningen läggs de tilltalade till last innefattar ett straffbart handlande på så sätt att det omfattas av de berörda straffbestämmelserna i jaktlagen.

Vid denna bedömning föreligger grund för ändring av det slut vartill hovrätten kommit. Då hovrätten inte har prövat åtalet i övriga delar skall prövningstillstånd meddelas i målet i dess helhet, hovrättens dom undanröjas, utom såvitt avser frågorna om skadestånd och ersättning till försvararna, och målet återförvisas till hovrätten för den fortsatta handläggning som föranleds av Högsta domstolens förklaring.

Ersättningen till de offentliga försvararna

Yrkade belopp för eget arbete, tidsspillan och resor får anses skäligen.

Försvararna har även yrkat ersättning för utlägg med vardera en femtedel av kostnad för i målet åberopat rättsutlåtande. Sådan kostnad kan emellertid inte lagligen ersättas som utlägg. I den mån ett sådant utlåtande kan anses ha varit erforderligt får dock kostnaden för detta beaktas vid bestämmande av försvararens ersättning för arbete. I förevarande fall bör ersättning utgå med

yrkade belopp men såsom ersättning för respektive försvarares eget arbete.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Severin Blomstrand,
Ann-Christine Lindeblad (referent), Per Virdesten och Stefan Lindskog
(skiljaktig)

Föredragande revisionssekreterare: Pontus Woxner

	BILAGA TILL PROTOKOLL 2008-03-05	
		Mål nr B 406-06

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Stefan Lindskog är av skiljaktig mening i själva saken på sätt framgår av följande yttrande:

”När det gäller vad som är tillåten jakt skiljs mellan viltet (vilka djur som får jagas), jaktmedlen (vapen, fälla eller annat redskap eller medel med vilket de jagade djuren får fångas eller dödas) och jaktmetoderna (det sätt på vilket jakten får bedrivas).

Beträffande viltet knäsetts huvudregeln i 3 § jaktlagen, nämligen att allt vilt är fredat. Jakt är därför tillåtet endast med stöd av lagen eller föreskrift eller beslut enligt lagen. Ett undantag från den allmänna fredningen inrymmer bestämmningar av arten, tiden, området och eventuella restriktioner (t.ex. att honor med ungar och ungar upp till en viss ålder inte omfattas av undantaget).

För jaktmedlen är utgångspunkten densamma som för viltet. Således sägs i 30 § första stycket jaktlagen att vid jakt får användas endast de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver. Ett jaktmedel är därför tillåtet endast om det finns stöd i en sådan föreskrift.

Vad det gäller jaktmetoder finns en allmänt hållen huvudregel i 27 § jaktlagen. Där föreskrivs att jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidan-

de och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Mer specifika föreskrifter om jaktmetoder finns i bl.a. 31 § jaktlagen (jakt får inte ske från motordriva forskaffningsmedel) och 14 § jaktförordningen (begränsningar av användandet av belysning vid bl.a. åteljakt).

Regeringen har genom jaktlagen bemyndigats att besluta om jakt i tre former, allmän jakt, licensjakt och skyddsjakt. Allmän jakt på de stora rovdjuren är inte tillåten. Sådant vilt undantas således från fredning endast under särskilda förhållanden och i begränsad utsträckning, nämligen genom licensjakt (se 7–9 §§ jaktlagen och 6 § jaktförordningen) och skyddsjakt (se 29 § 2 och 3 jaktlagen samt 23 a § och 24–28 §§ jaktförordningen). Enligt jaktförordningen beslutar Naturvårdsverket, med vissa i detta sammanhang mindre intressanta undantag, om jakt på de stora rovdjuren.

I det aktuella fallet fanns ett beslut om skyddsjakt enligt 7 § jaktlagen samt 23 a och 24 §§ jaktförordningen. Enligt 9 b § första stycket 2 jaktförordningen skall i sådant beslut anges vilka medel eller metoder som får användas. Vad som avses är avvikelser från vad som annars gäller, såvitt kan förstås i allt fall vidgande (innebärande att jakten får ske med andra metoder än de som eljest är tillåtliga enligt jaktlagen och jaktförordningen) men möjligen också inskränkade. Om inget anges får alltså jakten ske med sedvanliga jaktmedel och jaktmetoder.

Åtel är ett lockbete som används vid jakt efter bl.a. rovdjur, då oftast räv, för att jägaren skall få djuret inom skotthåll. Åteljakt är alltså en jaktmetod. Som åtel används vid jakt på rovdjur vanligen olika sorters slaktavfall.

Huvudregeln vad gäller tillåtna jaktmetoder kommer som nämnts till uttryck i 27 § jaktlagen, där bl.a. sägs att viltet inte skall utsättas för onödigt lidande.

Åteljakt möjliggör typiskt sett säkra och effektiva skott. Sådan jakt är därför tillåten. Att Naturvårdsverket i beslutet om skyddsjakt förbjöd åtel som jaktmetod – vilket alltså utgör en inskränkning av tillåtna jaktmetoder enligt jaktlagen och jaktförordningen – förklaras i beslutet bero på risken för att en framlockad björn kopplar samman föda med människovittring. Den kan därför komma att dras till bebodda områden och därmed bli en s.k. problembjörn.

Riksåklagaren har i målet gjort gällande att nedläggandet av björnen står i strid mot huvudregeln i 3 § jaktlagen att allt vilt är fredat, eftersom björnen fällts i strid mot en förutsättning för undantaget från fredningen, nämligen att jakt inte fick ske vid åtel.

Enligt 3 § jaktlagen får vilt fällas med stöd av sådana föreskrifter eller beslut som anges i lagen. Naturvårdsverkets beslut innefattar ett sådant undantag från huvudregeln. Den fällda björnen – som uppfyllde de krav som i Naturvårdsverkets beslut ställdes på art, tid och område – var alltså i och för sig jaktbar.

Att nedlägga björnen vid åtel var enligt Naturvårdsverkets beslut däremot inte tillåtet. Frågan är emellertid om förbudet skall anses ta sikte på viltet eller jaktmetoden. I beslutet klargörs först under rubrikerna ”Var, när och hur många djur får fällas?” och ”Vilka djur får fällas?” vilket vilt som är jaktbart. Därefter talas under rubriken ”Jaktförbud vid åtel” om ”förbud att jaga björn vid åtel”. Föreskriften synes med beaktande av ordalagen och sammanhanget närmast böra ges innebörden att den förbjuder en jaktmetod på ett i och för sig jaktbart vilt. Redan av det skälet är det tveksamt om ett åsidosättande av förbudet kan anses stå i strid mot 3 § jaktlagen.

Mer väsentligt är emellertid att bestämmelsen i 3 § jaktlagen inte rör jaktmetoderna utan viltet. Riksåklagarens synsätt att det inom ramen för 3 § skulle kunna skiljas mellan fredat och jaktbart vilt beroende på vilken jaktmetod som kommer till användning är därför oförenlig med den rätta innebörden av lagstadgandet. Synsättet är också oförenligt med lagens systematik. Det visar sig på skilda sätt.

Riksåklagarens uppfattning leder till ett stort antal fall av dubbel kriminalisering. Anta t.ex. att björnen skjutits från en bil. Det är straffbelagt enligt 31 § första stycket och 43 § 2 jaktlagen. Men med riksåklagarens uppfattning skulle det också vara straffbart enligt 3 § och 43 § 2, då dessutom med all sannolikhet som grovt jaktbrottet på två grunder, nämligen enligt 44 § andra stycket 1 (särskilt skyddat vilt, jfr NJA 2006 s. 610) och 3 (jakt med otillåten hjälp av motordrivet fortskaffningsmedel). Orsaken till den dubbla kriminaliseringen är att riksåklagarens synsätt innebär att jakt på jaktbart vilt med förbjuden jaktmetod blir att anse som jämväl jakt på fredat vilt.

Med riksåklagarens logik borde dessutom motsvarande gälla beträffande jaktmedel, t.ex. i fråga om en råbock som under bockjakten nedlagts med hagelvapen (råbocken skulle då anses som fredad, eftersom hagelvapen under bockjakten – men inte senare under jaktsäsongen – är ett otillåtet jaktmedel; endast kulvapen får användas vid bockjakt). I själva verket skulle varje gång att vilt fälldes med ett jaktmedel eller en jaktmetod som var straffbar gärningen dessutom vara att anse som brott mot 3 § jaktlagen. Den dubbla kriminaliseringen blir här ingen tillfällighet utan regel.

Den dubbla kriminaliseringen för också med sig svårigheter vid bedömandet av straffvärdet. Den av riksåklagaren påstådda åteljakten på en i och för sig jaktbar

björn (den fick ju jagas med annan jaktmetod, t.ex. med ställande hund) blir enligt riksåklagarens åsikt att bedöma enligt samma straffskala som fällandet av en fredad björn, dvs. en björn som inte får nedläggas med någon jaktmetod. Då är att märka att med hänsyn till att det var en björn som fälldes skulle det normalt bli fråga om grovt jaktbrott (44 § andra stycket 1 jaktlagen). För ett sådant brott gäller en straffskala på fängelse om lägst sex månader och högst fyra år. Det skall jämföras med ett åsidosättande av den i 27 § jaktlagen upptagna huvudregeln beträffande jaktmetoder, som enligt 45 § första stycket 3 har endast böter i straffskalan. För jakt på jaktbart vilt från bil är enligt 43 § 2 straffskalan böter eller fängelse i högst ett år.

Problemen med straffvärdebestämningen hänger ytterst samman med att riksåklagarens synsätt leder till en ändamålsförskjutning vid tillämpningen av 3 § jaktlagen. Det skyddsintresse som lagstiftaren har lagt till grund för bestämmelsen kommer till ett tydligt uttryck i 4 §, nämligen vården av och värnandet om den svenska faunan. Den tillämpning som riksåklagaren vill ge bestämmelsen har inget med det att göra. Det låter sig dock inte generellt sägas vad skyddsintresset i stället skulle vara. Vilket syfte ett förbud mot en viss jaktmetod har beror nämligen på det enskilda förbudet. Ett förbud mot jakt från bil behöver således inte ha samma skyddssyfte som ett förbud mot användande av fast belysning vid jakt.

Skillnader i skyddsintresse leder till skillnader i straffvärde. Det har lagstiftaren tagit hänsyn till genom bestämmelserna i 43–45 §§ jaktlagen, som innebär att beträffande straffvärdet en övervägd differentiering av olika typer av brott mot jaktlagen görs. Om på det sätt riksåklagaren förordar användandet av en otillåten jaktmetod skulle omfattas av 3 § ställs denna lagstiftarens avsikt åt sidan. Ett antal fall skulle då genom att hänföras till det lagrummet få ett ökat straffvärde.

En annan konsekvens av riksåklagarens synsätt är att 3, 43 och 44 §§ jaktlagen kommer att få funktionen av blankettstraffordning för varje föreskrift om jaktmedel och jaktmetod som med stöd av jaktlagen eller jaktförordningen meddelas i anslutning till ett undantag från fredningen. Det gäller då oberoende av beslutande myndighet – i praktiken handlar det om Naturvårdsverket och länsstyrelserna – och oavsett föreskriftens syfte och innebörd. Att ordningen kan ifrågasättas i betraktande av det skyddsintresse som 3 § jaktlagen vilar på och det straffvärde som lagstiftaren åsatt ett brott mot den bestämmelsen har redan framgått av det ovanstående. Till det kommer de konstitutionella synpunkter som kan anföras mot en sådan ordning. Det gäller särskilt när föreskriften avser en jaktmetod som uppfyller de författningensliga kraven i jaktlagen och jaktförordningen.

Beträffande den situation som är före i målet innebär riksåklagarens inställning att en lagbestämmelse som syftar till att skydda svensk fauna skulle kunna användas för att straffbelägga ett förbud som syftar till att skydda enskilda mot björnar domesticeras. Vidare skulle straffvärdet svara mot illegal jakt på ett stort rovdjur när det i sak handlar om olovligt matande av en björn. Att ge jaktlagen en innebörd som leder till att straffskalan för förbjuden utfordring åtminstone som utgångspunkt blir fängelse i sex månader till fyra år är mindre väl avvägt och inte förenligt med de lagstiftarens övervägande om straffvärden som kommer till uttryck i 43–45 §§ jaktlagen.

Det kan tilläggas att syftet med det aktuella åtelförbudet principiellt sett har mycket litet med själva jakten att göra. Det måste ju ha varit utläggandet av åtel som Naturvårdsverket önskade motverka, inte jakt vid denna. Om syftet får bli bestämmande borde det vara lika förbjudet att utfordra björnar oberoende av om

de jagas eller inte. Domesticeringsrisken torde rent av vara större om utfordring sker utan samband med jakt.

Slutsatsen är att om björnen fälldes i strid mot Naturvårdverkets förbud mot att jaga björn vid åtel utgör det likväl inte ett brott mot 3 § jaktlagen.

Det finns anledning att här stryka under – även om det redan framgår av vad som sagts ovan – att om åsidosättandet hade gällt en föreskrift som undantog vissa djur från ett beslut om skydds jakt, t.ex. honor med ungar och ungar upp till en viss ålder, hade bedömningen blivit annorlunda. En sådan föreskrift anger vilket vilt som är jaktbart, inte vilka jaktmetoder som är otillåtna på jaktbart vilt. Detsamma gäller naturligtvis föreskrifter om tid och område för undantaget från fredning.

Även om den påstådda gärningen inte utgör ett brott mot 3 § jaktlagen kvarstår att den står i strid mot Naturvårdverkets beslut. Det beslutet vilar på 7 §. Frågan är om ett åsidosättande av ett sådant beslut är straffbart.

Bestämmelser om ansvar för brott mot jaktlagen eller föreskrift eller beslut som meddelats med stöd av denna finns i 43–45 §§ jaktlagen. Lagstiftningstekniken är enumerativ. För varje bestämmelse i lagen vars åsidosättande är tänkt att vara straffbar anges brottets beteckning och tillämplig straffskala. Det gäller även åsidosättande av föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen.

Uppräkningen i 43–45 §§ jaktlagen omfattar inte bristande efterlevnad av beslut som meddelats med stöd av 7 §.

Varför beslut som meddelats med stöd av 7 § jaktlagen inte fångas upp av lagens straffbestämmelser är oklart. Förhållandet framstår som anmärkningsvärt. Att straffbelägga åsidosättanden av sådana föreskrifter som avses i 7 § andra stycket förefaller både närliggande och lämpligt. Lagstiftaren hade då kunna ta ställning till vad som är en adekvat straffskala. Dessutom hade det oönskade handlingssättet blivit kriminaliserat direkt sålunda, att det behov av en extensiv tillämpning av 3 § som riksåklagarens talan får anses ge uttryck för undvikits. I det aktuella fallet hade således utläggandet av åteln i björnjaktssyfte utgjort den straffbara gärningen, inte nedläggandet av björnen.

Oavsett vad förklaringen kan vara står dock klart att ett åsidosättande av vad som för jaktmetoder föreskrivs i ett beslut som tillkommit med stöd av 7 § enligt lagens ordalag inte omfattas av dess straffbestämmelser. I ljuset av legalitetsprincipen föranleder det slutsatsen att den åtalade gärningen inte är straffbar.

På grund av det anförda fastställer jag hovrättens domslut.”